

คุณธรรมกับการปฏิวัติสัมพันธ์ภาพ (Associational Revolution)

ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ นี้ สภาปฏิรูปแห่งชาติร่วมกับศูนย์คุณธรรมจะจัดประชุม**สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ** หมอชาวบ้านจะพิมพ์หนังสือชื่อ “**คุณธรรมกับการปฏิวัติสัมพันธ์ภาพ**” ไปช่วยงานด้วย ๑ เล่ม

ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ และพุทธศาสนาก็เป็นของดี แต่ทำไมจึงมีความเสื่อมเสียทางศีลธรรมอย่างยิ่ง จนเรียกว่ามีวิกฤตศีลธรรม ศิล ๕ ที่พระให้วันละเป็นหมื่นๆ เทียนวันนั้น มีคนทำหมดทุกข้อ และทำอย่างใหญ่โต

อย่างข้อ**ปาณา** ประเทศไทยมีอัตราการฆ่ากันตายสูงกว่าในญี่ปุ่น ในยุโรป หรือในสหรัฐอเมริกา

ข้ออทินนาทานนั้นไม่ใช่จุลอทินนาทานแบบขโมยกล้วยหวี มะม่วงใบ แต่เป็นมหาอทินนาทานที่โกงกินกัน เป็นพันเป็นหมื่นล้าน คอร์รัปชันระดับชาติตั้งแต่ระดับล่างไปจนถึงระดับบน แม้แต่ครูบาอาจารย์ พระสงฆ์องค์เจ้า และนักการเมือง

กาเมสุมิฉฉา มุสาวาจา สุราเมรย มีครบหมดทุกข้อ

ฉะนั้น เราจะสนใจเฉพาะคำสอนและพฤติกรรมแค่นั้นคงจะไม่พอ

แต่ต้องดู “**โครงสร้างของสังคม**” โครงสร้างเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติอย่างสำคัญ

สังคมไทยคิดเชิงอำนาจและมีสัมพันธ์ภาพทางดิ่ง

สัมพันธ์ภาพทางดิ่ง หมายถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจข้างบนกับผู้ไม่มีอำนาจข้างล่าง

การใช้อำนาจจากบนลงล่างที่เรียกว่า Top down นั้นมีอยู่อย่างทั่วถึง เช่น พ่อแม่กับลูก ครูกับนักเรียน เจ้านายกับลูกน้อง หมอกับคนไข้ ข้าราชการกับราษฎร ระบบราชการเป็นระบบรวมศูนย์อำนาจทางดิ่งอย่างยิ่ง การปกครองคณะสงฆ์ก็เอาอย่างระบบราชการ จึงเป็นสัมพันธ์ภาพทางดิ่ง

ในสัมพันธ์ภาพทางดิ่งผู้คนจิตใจจะคับแคบ และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ผู้มีอำนาจจะโกงมาก ผู้ไม่มีอำนาจก็จะแสวงหาความอุปถัมภ์ แก่แค้นด้วยการเจือยงาน ไม่รักดีต่อองค์กร ขโมยของหลวง ไม่คิดถึงส่วนรวม มีการเรียนรู้น้อย มีสมรรถนะต่ำ

สังคมที่คิดเชิงอำนาจ และมีสัมพันธ์ภาพทางดิ่ง จึงมีสมรรถนะต่ำ และวิกฤตทุก ๆ ทาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และศีลธรรม จำเป็นต้องมีการปฏิวัติสัมพันธ์ภาพ (Associational Revolution) เปลี่ยนจากการคิดเชิงอำนาจ เป็นคิดเคารพศักดิ์ศรีความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และมีสัมพันธ์ภาพทางราบ คือ ด้วยความเสมอภาค และภราดรภาพ มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสำเร็จ ศีลธรรม หรือการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ทั้งระหว่างคนกับคน และระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

ประเวศ วะสี

ขอบคุณ ผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน

- บทความที่ตีพิมพ์ในนิตยสารหมอชาวบ้าน ยินดีที่จะให้นำไปเผยแพร่เป็นวิทยาทานสู่ประชาชน แต่ต้องอ้างอิงแหล่งที่มาชื่อผู้เขียน (ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์) ไม่นอญตาให้นำไปเผยแพร่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการค้า
- ข้อความโฆษณาใดๆ ที่ตีพิมพ์ในนิตยสารหมอชาวบ้านเป็นไปตามเงื่อนไขทางธุรกิจการค้า คณะบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป